

Thema 'tijd van pruiken en revoluties' les 1

de verlichting	Een manier van denken waarbij de mensen zelf over het leven gingen nadenken en zelf onderzoek gingen doen.
Eise Eisinga	Eise Eisinga bouwde een planetarium om de mensen te laten zien hoe het zonnestelsel werkt.
het planetarium	Een model van ons zonnestelsel dat in het klein laat zien waar de zon, de maan en de planeten staan en hoe ze bewegen.
de wetenschapper	Iemand die onderzoek doet om dingen beter te begrijpen, bijvoorbeeld over de sterren zoals Eise Eisinga.
de rede	Het verstand, het logisch nadenken. In de tijd van de Verlichting vonden mensen het belangrijker om te denken met hun hoofd dan zomaar iets te geloven.
Willem V	De stadhouder in de tijd van pruiken en revoluties.
de Oranjegezinde	Een aanhanger van de familie Van Oranje, de stadhouders van de Republiek. Tegenstander van de patriotten.
de patriot	Iemand die vond dat de stadhouder te veel macht had. Tegenstander van de Oranjegezinden.
de rivaal	Een tegenstander die hetzelfde wil bereiken en daardoor een bedreiging vormt.
het pamflet	Een soort folder met een korte tekst waarin tegen iets wordt geprotesteerd.
het vrijkorps	Een klein leger, opgericht door patriotten.
de revolutie	Een grote en snelle verandering, vaak in het bestuur van een land, zoals bij de Franse Revolutie.
de Franse Revolutie	Een grote opstand van het volk in Frankrijk. De burgers kregen de macht.
de Bataafse Republiek	De naam van Nederland nadat Frankrijk Willem V in 1795 had verjaagd.
Napoleon	Een keizer van Frankrijk. Hij veroverde Nederland en een groot deel van Europa.
de reputatie	De goede of slechte naam waaronder iets of iemand bekend is.
roemrucht	Beroemd en berucht tegelijk.
het statussymbool	Iets waarmee iemand kan pronken om te laten zien hoe belangrijk hij is binnen een groep.
de dictator	Een leider die alle macht in handen heeft en zelf beslist wat er gebeurt, vaak zonder inspraak van het volk — Napoleon werd uiteindelijk een dictator
de dictatuur	Een regeringsvorm waarbij één persoon of een kleine groep alle macht heeft, vaak zonder inspraak van het volk.

Thema 'tijd van pruiken en revoluties' les 2

de WIC	Een handelsvereniging die handelde met Afrika en Amerika (West-Indische Compagnie).
de slavenhandel	Het kopen en verkopen van mensen die niets over zichzelf te vertellen hebben.
Fort Elmina	Een handelspost in West-Afrika waar slaven werden gekocht om naar Amerika verscheept te worden.
de driehoekshandel	De handel tussen Europa, West-Afrika en Amerika in de tijd van pruiken en revoluties.
Suriname	Een land in Zuid-Amerika dat vroeger een kolonie van Nederland was.
de kolonie	Een gebied dat door een ander land is veroverd, meestal bedoeld voor de handel.
de plantage	Een grote boerderij in een warm land waar bijvoorbeeld katoen, tabak of suiker verbouwd wordt.
de lijfstraf	Een straf die pijn doet, bijvoorbeeld zweepslagen.
de marron	Een ontsnapte slaaf in Suriname die in het oerwoud is gaan wonen.
de anti-slavernijbeweging	Mensen die in opstand kwamen tegen de slavernij en de slavernij wilden afschaffen.
de afschaffing van de slavernij	Het verbieden van de slavernij. Vanaf dit moment was het verboden om mensen te dwingen voor anderen te werken.
Keti Koti	Het herdenken en vieren van de afschaffing van de slavernij. Keti Koti betekent: gebroken ketens.
het monument	Een beeld dat bedoeld is om je aan iets of iemand te herinneren.
symbolisch	Niet letterlijk, het staat symbool voor iets.
het respect	De waardering of erkenning voor wat iemand doet of hoe iemand is.
respectloos	Zonder eerbied, zonder achting.
aanzetten tot	Iemand ertoe brengen om iets te doen.
onuitwisbaar	Onvergetelijk. Het zal altijd blijven bestaan.
de roots	Je afkomst, waar je vandaan komt.
de voorvechter	Iemand die zich sterk inzet voor een idee of een recht, bijvoorbeeld tegen slavernij.